

Nota

Ministerie van Defensie
 Militaire Inlichtingendienst
 Bureau Contra-Inlichtingen

Nota bestemd voor
 Minister van Defensie d.t.v. SG
 i.a.a.
 CDS
 DJZ

Nummer
 DIS/93/057/3416

Datum
 5 november 1993

Rubricering

Onderwerp
 Evaluatie anti-militaristische dreiging

INLEIDING

In het verleden kon de anti-militaristische beweging in Nederland rekenen op een vrij brede maatschappelijke steun. In verband met het NAVO-dubbelbesluit en het daaraan gekoppelde regeringsbesluit om kruisvluchtwapens in Nederland te plaatsen ontstond een gunstig klimaat voor het anti-militaristische gedachtengoed. In verband met de veranderde internationale veiligheidssituatie en de daaraan gerelateerde ontwikkelingen op defensiegebied wordt echter sinds enige jaren een kentering geconstateerd binnen de anti-militaristische beweging. Het draagvlak neemt af en er is geen aanwas meer van jonge actieve anti-militaristen, zodat de groep vergrijsst. In deze evaluatie wordt vastgesteld welke gevolgen deze ontwikkelingen hebben gehad voor de anti-militaristische dreiging gericht tegen defensie en daarnaast wordt een beeld geschetst over deze dreigingsvorm in de naaste toekomst.

Eenzijds werd daartoe aan de hand van meldingen geïnventariseerd hoeveel incidenten van anti-militaristische aard gedurende het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden en welke groeperingen of personen daarvoor verantwoordelijk waren. Anderzijds werd door middel van open- en gesloten bronnen getracht de ontwikkelingen binnen de anti-militaristische beweging in kaart te brengen.

ACTIES

Het aantal gepleegde acties nam met 30% toe tot ongeveer 250 op jaarbasis. De aard van deze acties bleef min of meer dezelfde; "hit and run"-acties in de vorm van kladden, knippen of betreden, gericht tegen defensieobjecten, gepleegd door zeer kleine groepjes activisten of enkele personen. Hoewel het justitiele bewijs veelal ontbreekt, blijkt dat de meeste incidenten terug te voeren zijn tot dezelfde dader of dadergroep. De totale groep activisten die zich middels deze wijze van actievoeren profileert, is waarschijnlijk niet groter dan tien, onder wie notoire "hardliners" als [redacted] en [redacted].

Naar schatting werd door deze acties het afgelopen jaar voor ongeveer f. 200.000 schade aangericht door de anti-militaristen. Overigens wordt de totale schade die door anti-militaristen werd aangericht sinds 1979, inclusief die ten gevolge van de aanslag op Vliegbasis Deelen, geschat op f 12.000.000.

[REDACTED]

De acties werden hoofdzakelijk gevoerd in de provincie Gelderland, in de omgeving van Deelen en Ede. Daarnaast werden er in de provincie Brabant, in de omgeving van vliegbases Volkel en Eindhoven, en de provincie Utrecht vrij regelmatig acties gevoerd. Overigens werd de bedrijfsvoering bij de betrokken defensieonderdelen niet of nauwelijks verstoord door toedoen van de activisten. Een betrekkelijk nieuw verschijnsel betrof een tweetal inbraken bij de defensie-industrie (Eurometaal en Hollandse Signaal Apparaten), waarover U destijds separaat werd geïnformeerd.

IDEOLOGIE

De reeds geconstateerde tendens dat het anti-militarisme als maatschappelijke stroming zijn aantrekkingskracht verliest, zette zich ook het afgelopen jaar voort. Actie-meerdaagsen (onder andere VAK-Mobiel) en demonstratiebijeenkomsten (onder andere Paasmars en AIK-dagen) trokken nog minder publiek dan voorgaande gelegenheden. Het blijkt dat dit soort evenementen slechts door een zeer kleine groep personen ideologisch wordt gedragen en dat voor de deelname en de organisatie nog nauwelijks belangstelling bestaat. Hieruit kan worden afgeleid dat er binnen de anti-militaristische beweging onvoldoende draagvlak over is om veel aanhangers voor evenementen te mobiliseren.

De aandachtspunten van de anti-militaristen bleven ongewijzigd en reeds bekende actie-items zoals Luchtmobiele Brigade, Innu-problematiek en Nederlandse betrokkenheid bij VN-operaties werden ook het afgelopen jaar gehanteerd. Overigens oriënteert men zich binnen de anti-militaristische beweging op milieuproblematiek. Hierdoor lijkt echter een controverse te ontstaan met de reguliere milieubeweging, die niet wil worden geassocieerd met anti-militarisme. Het ligt dan ook niet voor de hand dat het milieuaspect op korte termijn een hoofdthema zal worden voor de anti-militaristen.

INFORMATIEPOSITIE

De geschetste situatie kan worden opgemaakt uit open informatie, inclusief die uit de alternatieve pers.

[REDACTED]

CONCLUSIES

Het bovenstaande leidt tot de volgende conclusies:

Hoewel het aantal anti-militaristische acties het afgelopen jaar met ongeveer 30% toenam kan niet worden gesproken van een verhoogde dreiging. De incidenten zijn meestal terug te voeren op een zeer kleine dadergroep, terwijl er in Nederland geen sprake meer is van een anti-militaristische beweging met een maatschappelijk fundament.

De acties hebben niet geleid tot een verstoring in de bedrijfsvoering bij defensie en laten zich omschrijven als hinderlijk. In totaal werd gedurende het afgelopen jaar bij defensie voor f 200.000 schade aangericht.

[REDACTED]

[REDACTED]

PROGNOSE

De onderkende trend van een toenemend aantal anti-militaristische acties zal zich mogelijk voortzetten. De aard van de acties zal zich niet fundamenteel wijzigen, hetgeen betekent dat er rekening gehouden moet worden met klad-, knip-, en betredingsacties bij defensieonderdelen en defensieindustrie. Het is onwaarschijnlijk dat anti-militaristen veel publiek kunnen mobiliseren voor meerdaagse acties of demonstratiebijeenkomsten. De politieke ontwikkelingen in relatie tot defensie alsmede het defensieoptreden, eventueel buiten de eigen landsgrenzen, zullen mede bepalend zijn voor de houding van anti-militaristen. De reeds bekende actie-thema's zullen naar verwachting worden gehandhaafd. Op grond hiervan valt niet te verwachten dat er binnen de anti-militaristische beweging op korte termijn een opleving ontstaat.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

Commodore

Bijlagen
-/-

Opsteller
Maj

Rubricering

Toestelnummer